

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING
till Landstinget med förslag till landskapslag
angående ändring av landskapslagen om lands-
tingsval och kommunalval.

Allmän motivering

Landskapslagen om landstingsval och kommunalval (39/79), nedan kallad val-
lagen, innehåller bland annat bestämmelser om valmyndigheter, valmyndigheternas
åligganden, kandidatnomineringar och om valförrättning. Vallagen innehåller även
bestämmelser om när de i lagen förutsatta åtgärderna skall vidtas. Det har i flera
sammanhang framförts att den tidtabell som följer av dessa bestämmelser av flera
skäl inte är ändamålsenlig. Föreliggande framställning innehåller förslag till
ändring av tidtabellen. Framställningen innehåller även förslag till ändring av
förtidsröstningssystemet. Förtidsröstning ordnas för dem som på grund av sjukdom
eller av annan orsak inte har möjlighet att rösta vid den ordinarie valförrättningen.
De föreslagna ändringarna syftar till att möjliggöra förtidsröstning på postanstalt,
ombord på åländskt fartyg samt på sjukhus och liknande inrättningar. Förutom
nämnda förslag innehåller framställningen förslag till ändring av bestämmelserna
om kandidatnominering, förslag till bestämmelser som på ett bättre sätt skulle
trygga valhemligheten i små röstningsområden samt förslag till ändringar av
närmast teknisk natur.

Till grund för framställningen ligger ett betänkande avgivet av 1985 års
vallagskommitté (publicerat i ÅUS 1986:5).

De i framställningen ingående lagförslagen är avsedda att träda i kraft
snarast, så att ändringarna kan beaktas vid det ordinarie landstingsval och de
ordinarie kommunalval som förrättas år 1987.

Detaljmotivering

2 §. Beslut om att indela kommun i flera röstningsområden skall enligt
gällande 2 § fattas före oktober månads utgång året före valet. Landskapsstyrelsen
föreslår att tidpunkten för när sådant beslut skall fattas flyttas fram till januari
månad under valåret. Beslutet skulle därmed fattas i anslutning till övriga beslut
rörande valförberedelserna.

2a §. Kommunstyrelse skulle enligt förslaget underrätta mantalsskrivningsmyndigheten om var röstringsstället i varje röstringsområde finns och var vallängderna kommer att vara framlagda för granskning. Dessa uppgifter skulle enligt det nedan föreslagna 9 § 1 mom. införas på det röstkort som röstberättigad erhåller i samband med att vallängd framläggs för granskning.

5 §. Enligt gällande 5 § skall kommunal centralnämnd bestå av ordförande och fyra ledamöter. Dessutom skall fyra ersättare utses i nämnden. Enligt bestämmelserna i 45 § 2 mom. kommunallagen för landskapet Åland (5/80) är ersättare i kommunala nämnder personliga för ledamöterna. Kommunal centralnämnd är enligt 5 § 2 mom. beslutför då fem medlemmar är närvarande. I det fall att såväl ordinarie ledamot som hans ersättare har förhinder är nämnden således inte beslutför. Detta förhållande kan, mot bakgrund av den strikta tidtabell som gäller för nämndens arbete, inte anses ändamålsenligt. Landskapsstyrelsen föreslår därför att ersättare i kommunal centralnämnd, med avvikelse från bestämmelserna i kommunallagen, skulle uppställas i den ordning de avses träda in i ordinarie ledamots ställe. Antalet ersättare föreslås även med hänvisning till beslutförhetskravet utökat till fem.

Kommunal centralnämnd enligt de föreslagna bestämmelserna föreslås tillsättas första gången för det landstingsval och de kommunalval som förrättas efter de ordinarie valen år 1987. De nämnder som tillsatts i januari månad 1987 skulle således fullgöra sina uppgifter över de ordinarie valen detta år. Detta har beaktats i övergångsbestämmelserna till lagförslaget.

I gällande 3 mom. hänvisas till landskapslagen om kommunalförvaltning i landskommunerna i landskapet Åland (16/56) och till landskapslagen om kommunalförvaltning i Mariehamns stad (4/61). Eftersom sagda lagar upphävts och ersatts av kommunallagen för landskapet Åland bör hänvisningen ändras.

6 §. Landskapsstyrelsen föreslår att det lägsta antalet ersättare i valnämnd skulle höjas till fem.

Som framgår av allmänna motiveringen har landskapsstyrelsen beslutat föreslå ett helt nytt förtidsröstningssystem. Vissa uppgifter i anslutning till förtidsröstningen skulle handhas av valbestyrelser. Landskapsstyrelsen föreslår att sagda valbestyrelser skulle utses i anslutning till att övriga beslut rörande valförberedelserna fattas, d.v.s. inom januari månad under valåret.

7 §. Enligt gällande bestämmelser får även kandidat vara medlem i centralnämnd. Detta förhållande är, enligt landskapsstyrelsens mening, inte förenligt med de allmänna principer som gäller för jäv. Landskapsstyrelsen föreslår därför att 2 mom. ändras så att ny medlem skulle utses även då medlem eller ersättare uppställts som kandidat i valet. Samma förfarande föreslås även då medlem eller ersättare i valbestyrelse uppställts som kandidat.

Som ovan i detaljmotiveringen till 5 § nämnts gäller höga krav beträffande beslutförhållanden för centralnämnd och valnämnd. I syfte att underlätta för nämnd och valbestyrelse att uppnå kravet på beslutförhållanden föreslår landskapsstyrelsen att kommunstyrelse i vissa fall skulle kunna utse tillfällig ersättare.

8 §. Enligt bestämmelserna i gällande 9 § skall basförteckning uppgöras per fastighet. Mantalsskrivningsförfarandet har utvecklats varför det nu är mer ändamålsenligt att basförteckning uppgörs i alfabetisk ordning. Enligt bestämmelserna i 9 § 2 mom. gällande lag skall i basförteckningen i vissa fall antecknas även personer som saknar rösträtt i valen. Landskapsstyrelsen har inte funnit bestämmelsen ändamålsenlig och föreslår därför att den utmönstras ur lagen.

Bestämmelserna i 10 § 3 mom. gällande lag hör nära samman med bestämmelserna om basförteckning varför den föreslås ingå i 8 § 3 mom.

9 §. De föreslagna bestämmelserna i 1 mom. överensstämmer i huvudsak med bestämmelserna i 9 § 1 mom. och 11 § gällande lag. Landskapsstyrelsen föreslår dock att röstkort framdeles även skulle innehålla uppgift om de två sista siffrorna i den röstberättigades födelseår samt hans adress. Därigenom skulle den röstberättigade redan på basen av röstkortet kunna försäkra sig om att uppgifterna om honom i vallängden är riktiga.

10 §. I 10 § gällande lag finns bland annat bestämmelser om rösträtt vid valen. Bestämmelser om vem som är röstberättigad vid valen ingår dock i 7 § 1 mom. självstyrelselagen, såvitt avser landstingsvalet, och i 14 § kommunallagen för landskapet Åland, såvitt gäller kommunalvalen. Landskapsstyrelsen föreslår därför att bestämmelserna om rösträtt i vallagens 10 § upphävs.

I paragrafen föreslås justeringar med anledning av den föreslagna nya tidtabellen för valen. I övrigt överensstämmer bestämmelserna i sak med gällande lag.

11 §. Ändringsförslaget föranleds av den ovan föreslagna 9 §. Dessutom föreslås tidpunkten för när röstkort senast skall sändas ut ändrad från den 15 juli till den 20 augusti.

12 §. Enligt bestämmelserna i 12 § gällande lag skall vallängd framläggas för granskning inom kommunen från och med den 15 juli, d.v.s. från samma datum som det då röstkorten senast skall sändas ut. Enligt landskapsstyrelsens mening bör dock röstberättigad hinna få kortet och granska det innan vallängderna framläggs. Landskapsstyrelsen föreslår att vallängd skulle framläggas först sedan sex dagar förflutit från det röstkorten sändes ut. I enlighet härmed och med beaktande av bestämmelserna i den föreslagna 11 § föreslås vallängden framlagd till granskning från och med den 26 augusti.

Enligt bestämmelserna i gällande 12 § 3 mom. kan rättelseyrkande framställas på den grund att någon i vallängden antecknats sakna rösträtt. Denna rättelsegrund kan inte längre finnas kvar eftersom personer som saknar rösträtt enligt den föreslagna 8 § inte längre skulle upptas i vallängd.

Med hänvisning till de föreslagna ändringarna i tidtabellen för valen föreslås tidpunkterna då rättelseyrkande senast kan framställas ändrade.

13 §. De föreslagna bestämmelserna överensstämmer i sak med bestämmelserna i 13 § gällande lag, dock så att de angivna tidpunkterna senarelagts.

14-16 §§ De föreslagna 14 § 2 mom., 15 § och 16 § innehåller bestämmelser om ändringssökande. Ändringsförslagen föranleds av ändrade bestämmelser i rikslagstiftningen. Dessutom har bestämmelserna i lagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (FFS 182/79) beaktats.

18 §. Enligt den föreslagna 9 § skall vallängd innehålla uppgift om de två sista siffrorna i röstberättigads födelseår. Enligt bestämmelserna i 1 § landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet (72/77) är vallängd allmän handling. Enligt landskapsstyrelsens mening är det inte vare sig nödvändigt eller ändamålsenligt att avskrift av eller utdrag ur vallängd innehåller uppgift om personbeteckning om den ges till annan än den röstberättigade själv eller till myndighet.

19 §. Antalet kandidater på kandidatlista för landstingsvalet får, enligt vallagens 19 § 2 mom., inte överstiga tio. Enligt bestämmelserna i 26 § 3 mom., vilka gäller för såväl landstingsvalet som kommunalvalen, får antalet kandidater inom ett valförbund uppgå till högst tre gånger det antal personer som skall väljas. Valförbund i landstingsvalet kan således högst ställa upp 90 kandidater. Ett så stort antal kandidater kan dock medföra risk för röstspridning. Dessutom medför det onödigt arbete för valmyndigheterna. Landskapsstyrelsen föreslår därför att maximiantalet kandidater inom ett valförbund minskas från tre gånger till två

gångar det antal som skall väljas. Landskapsstyrelsen föreslår vidare att maximumantalet kandidater på en kandidatlista skulle höjas från 10 till 20. Sammantaget syftar de föreslagna åtgärderna till att öka urvalet av kandidater i nomineringskedet och samtidigt minska antalet kandidater vid valet. Större vikt skulle således läggas vid fraktionernas valförberedelser.

20 §. För att undvika alltför mycket anteckningar i stiftelseurkunden föreslås att kandidaternas titel, yrke eller syssla skulle anges med högst två uttryck. För att säkerställa en snabb kontakt mellan centralnämnderna och listornas ombudsmän föreslås att telefonnummer för ombudsmannen och hans ersättare skulle anges i stiftelseurkunden.

Enligt bestämmelserna i 21 § gällande lag skall valmansförenings ombudsman skriftligen försäkra att medlemmarna i valmansföreningen är röstberättigade. Landskapsstyrelsen föreslår att bestämmelsen ändras så att försäkran avges av medlemmarna själva i samband med undertecknandet av stiftelseurkunden. Den sålunda ändrade bestämmelsen föreslås av lagtekniska skäl intagen i 20 §.

21 §. Anhållan om offentliggörande av valmansförenings kandidatlista skall enligt gällande bestämmelser göras av valmansförenings ombudsman. Enligt de nedan föreslagna 22 § och 26 § 2 mom. skulle den 2 september vara sista datum för inlämnande av anmälan om bildande av valförbund och inlämnande av ansökan om offentliggörande av valmansförenings kandidatlista. Anhållan och anmälan skulle inges samtidigt till nämnden. Av ändamålsenlighetsskäl bör anhållan om offentliggörande av valmansförenings kandidatlista få göras även av person som befullmäktigats av ombudsmannen samt ombudsmannen för det valförbund valmansföreningen anslutit sig till.

22 §. Tidpunkten för inlämnande av anhållan om offentliggörande av valmansförenings kandidatlista föreslås framflyttad till den 2 september kl. 16.00.

23 §. Om kandidat som upptagits på valmansförenings kandidatlista avlider eller om han inte är valbar skall ombudsmannen eller centralnämnden, enligt gällande 23 § 1 mom., stryka hans namn från listan. Ombudsmannen har sedan, enligt 2 mom., rätt att ersätta honom med ny kandidat. Landskapsstyrelsen anser det inte ändamålsenligt att ersätta på detta sätt struken kandidat med annan, varför bestämmelserna i 2 mom. föreslås utgå.

24 §. Enligt bestämmelserna i 24 § gällande lag har den som upptagits på flera kandidatlistor för kommunalval rätt att få sitt namn avlägsnat från alla listor utom en. Den som för landstingsvalet skriftligen samtyckt till att vara kandidat för flera valmansföreningar skall avlägsnas från samtliga listor. Enligt den ovan föreslagna bestämmelsen i 21 § 2 mom. skall kandidat skriftligen intyga att han inte samtyckt till att bli uppställd som kandidat för annan valmansförening. Bestämmelsen gäller såväl landstingsvalet som kommunalvalen. Landskapstyrelsen föreslår att bestämmelserna i 24 § förenhetligas på motsvarande sätt. Har någon samtyckt till kandidatur för flera valmansföreningar skulle centralnämnden således avlägsna hans namn från samtliga kandidatlistor. Annan kandidat skulle inte uppställas i hans ställe.

25 §. Paragrafen föreslås upphävd som en följd av de föreslagna ändringarna i 23 och 24 §§.

26 §. Anmälan om bildande av valförbund skall enligt 26 § 2 mom. vara centralnämnden tillhanda senast den 15 september klockan 16. Landskapsstyrelsen föreslår att bestämmelsen ändras så att här avsedd anmälan skulle inges samtidigt med valmansförenings anhållan om offentliggörande av kandidatlista, således senast den 2 september kl. 16.00.

De föreslagna ändringarna av 3 mom. har motiverats i anslutning till detaljmotiveringen till 19 §.

27-28 §§. Ändringsförslagen föranleds av den föreslagna ändringen av tidtabellen för valen samt av de föreslagna ändringarna av 26 § 2 mom.

31 §. Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om tidpunkten för centralnämnds sammanträden.

32 §. De föreslagna bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med bestämmelserna i 31 § 1 och 3 mom. gällande lag.

33 §. Bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med bestämmelserna i 32 § gällande lag. Den ovan föreslagna ändringen av 24 § har beaktats.

34 §. Anhållan om offentliggörande av valmansförenings kandidatlista och anmälan om bildande av valförbund skulle enligt 22 § och 26 § 2 mom. inlämnas

senast den 2 september kl. 16.00. Det är, enligt landskapsstyrelsens uppfattning, ändamålsenligt att anhållan och anmälan kan behandlas vid samma sammanträde i nämnden.

35 §. Anmälan om rättelse av kandidatlista skulle ske senast den 11 september kl. 16.00. Enligt gällande lag skall yrkande på rättelse, beroende på ärendets natur, göras senast den 5 respektive den 8 september.

35a §. Vid sammanträde den 11 september skulle centralnämnd avgöra ärende rörande anmärkning som framställts mot anhållan om offentliggörande av valmansförenings kandidatlista eller mot anmälan om bildande av valförbund. Vid sammanträdet skulle också en preliminär sammanställning av kandidatlistorna uppgöras. Listornas och valförbundens inbördes ordning skulle bestämmas genom lottdragning redan vid sammanträdet den 3 september, varför den preliminära sammanställningen skulle utgöra en direkt förlaga till den slutliga sammanställningen.

Den preliminära sammanställningen skulle enligt förslaget inte längre översändas till ombudsmännen, utan i stället hållas tillgänglig för dem. Den föreslagna ändringen är en följd av den ändring i tidtabellen för valen som föreslås.

35b §. Vid centralnämndens sammanträde den 14 september skulle de slutliga sammanställningarna av kandidatlistorna fastställas. Sammanställningarna för landstingsvalet skulle liksom för närvarande översändas till de kommunala centralnämnderna som i sin tur skulle vidarebefordra dem till valnämnderna. Kommunal centralnämnd skulle vidarebefordra sammanställningarna för kommunalvalet till kommunstyrelsen och valnämnderna i kommunen. Vardera sammanställningen skall även tillställas valmansföreningarnas ombudsmän.

Till paragrafen föreslås fogat bestämmelser om distributionen av de sammanställningar som skall användas vid förtidsröstningen.

36 §. Enligt bestämmelserna i 36 § 2 mom. gällande lag skall det på valsedel finnas en särskild plats för anteckning av en icke nominerad kandidat. Med hänvisning till den föreslagna 45 § föreslås denna bestämmelse utgå.

37 §. Landskapsstyrelsen föreslår att den slutliga sammanställningen av kandidatlistorna för landstingsvalet, förutom vad gällande lag stadgar, även skulle kungöras i tidning i anslutning till kungörelse om valförrättningen. Härigenom skulle väljarna ges bättre möjlighet att i god tid före valen ta del av sammanställningen.

41 §. Enligt bestämmelserna i gällande 41 § 3 mom. får blind röstande anlita biträde vid röstningen. Landskapsstyrelsen föreslår att denna rätt framdeles även skulle tillkomma person med handikapp eller kroppsskada samt person vars förmåga att göra anteckning på valsedeln är väsentligt nedsatt.

45 §. Enligt gällande lag har röstande rätt att rösta antingen på person som uppställts som kandidat i valet eller på annan valbar person. Röst som avges till förmån för person som inte är kandidat i valet tillgodoräknas inte kandidatlista och inte heller valförbund. Kandidatnomineringen sköts numera nästan uteslutande av de politiska fraktionerna. Möjligheten att rösta på person som inte nominerats i valet kan anses sakna betydelse för utgången av valet. Landskapsstyrelsen föreslår därför att bestämmelsen ändras så att röst endast kan avges till förmån för person som uppställts som kandidat i valet.

Vid tidpunkten för lagförslagets föreslagna ikraftträdande kommer beslut om tryckning av valsedlar redan att vara fattat. Valsedlarnas utformning regleras i 36 § 2 mom. gällande lag. På valsedlarna kommer därför plats finnas för anteckning av namn på person som inte uppställts som kandidat i valet. För att undvika missförstånd rörande vilka bestämmelser som gäller vid valen detta år föreslås möjligheten att rösta på person som inte uppställts som kandidat kvarstå över de ordinarie valen år 1987. I övergångsbestämmelserna har erforderliga bestämmelser härom intagits.

47 §. Enligt gällande lag skall valhandlingar förseglas med lacksigill. Användningen av lacksigill bör numera anses föråldrad och medför dessutom praktiska problem. Andra och bättre metoder för försegling har utvecklats. Enligt förslaget skulle landskapsstyrelsen före valen besluta vilken metod för försegling som skall användas.

48 §. Landskapsstyrelsen föreslår att valnämnd skulle ges rätt att vid behov anlita särskild personal för att biträda vid rösträkningen. Därigenom skulle, framför allt i de större röstningsområdena, ett snabbare förfarande uppnås.

49 §. Ändringsförslagen föranleds av de föreslagna ändringarna av 41, 47 och 48 §§.

49a §. Vallagen innehåller ett flertal bestämmelser som syftar till att trygga valhemligheten. Erfarenheter från tidigare val har dock visat att det i små

röstningsområden kan uppstå situationer där valheimligheten kan äventyras. Landskapsstyrelsen föreslår därför att valsedlarna från ett litet röstningsområde räknas tillsammans med valsedlarna från ett annat av kommunens röstningsområden. Gränsen för när beslut om sådant förfarande skall fattas föreslås satt till 25 personer. Förfarandet föreslås även i motsvarande mån tillämpat vid förtidsröstning i kommunalvalet.

50 §. Enligt gällande bestämmelser skall den som önskar förtidsrösta ansöka om vallängdsutdrag hos kommunala centralnämnden. Nämnden kontrollerar att den som ansökt är röstberättigad i det eller de val ansökan avser. Sedan röstberättigad erhållit vallängdsutdraget ifyller han valhandlingarna och tillställer dem centralnämnden.

Den största fördelen med gällande förtidsröstningssystem bör anses vara att det möjliggör för röstberättigad att utnyttja sin rösträtt oberoende av var i världen han befinner sig. En nackdel med systemet bör å andra sidan anses vara att röstningen inte sker inför myndighet. Det har således inte varit möjligt att förhindra att röstande utsätts för påverkan vid röstningen. En ytterligare nackdel med systemet är att det förutsätter större aktivitet från den röstandes sida än andra kända förtidsröstningssystem. Detta kan tänkas leda till att den röstberättigade i stället avstår från att utnyttja sin rösträtt. Enligt landskapsstyrelsens mening överväger nackdelarna på ett sådant sätt att ett helt nytt system för förtidsröstning borde införas.

Förtidsröstningssystemet kan något schematiskt sägas vara inriktat på fyra kategorier av röstberättigade:

- 1) röstberättigade som på grund av t.ex. sjukhusvistelse är förhindrade att rösta på valdagen;
 - 2) sjömän som på grund av sitt arbete är förhindrade att rösta på valdagen;
 - 3) röstberättigade som av annan orsak är förhindrade att rösta på valdagen;
- samt
- 4) röstberättigade, bosatta utom landskapet.

Det nu föreslagna förtidsröstningssystemet skulle göra det möjligt för röstberättigade som avses i 2 och 3 punkterna att förtidsrösta. Systemet skulle även omfatta de röstberättigade som avses i 1 punkten och som tjänstgör ombord på åländska fartyg. Vad avser röstberättigade som avses i 4 punkten samt röstberättigade sjömän som tjänstgör ombord på icke åländska fartyg har landskapsstyrelsen

konstaterat att det för närvarande inte är möjligt att ordna förtidsröstning för dem.

Förtidsröstning skulle framdeles ske inför valbestyrelse eller inför valförrättare. Valbestyrelse skulle handha förtidsröstningen i inrättning. Vid annat förtidsröstningsställe skulle förtidsröstningen handhas av valförrättare.

51 §. Förtidsröstning skulle enligt förslaget kunna ordnas i inrättning, ombord på åländskt fartyg samt i postanstalt. Beslut om förtidsröstning i inrättning skulle enligt det ovan föreslagna 6 § 3 mom. fattas av kommunfullmäktige. Beslut om förtidsröstning ombord på åländskt fartyg skulle fattas av fartygets befälhavare. För att förtidsröstning i postanstalt skall kunna ordnas förutsätts, enligt landskapsstyrelsens bedömning, att en s.k. överenskommelseförordning i ärendet utfärdas. Landskapsstyrelsen har för avsikt att snarast möjligt ta initiativ till att en sådan förordning utfärdas.

51a §. De föreslagna bestämmelserna har berörts i detaljmotiveringen till 50 och 51 §§.

51b §. Vid fastställandet av förtidsröstningstiden har hänsyn tagits dels till att kandidatsammanställningar skall kunna distribueras till förtidsröstningsställena i god tid före förtidsröstningstidens början, dels till att avgivna förtidsröster skall kunna distribueras till centralnämnderna i god tid innan rösträkningen vidtar. På grund av senast nämnda omständighet föreslås förtidsröstning ombord på fartyg avslutad fem dagar tidigare än annan förtidsröstning.

52 §. De föreslagna bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med gällande bestämmelser.

53 §. Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om distributionen av förtidsröstningsmaterialet.

54 §. Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om förfarandet på förtidsröstningsstället. Den som önskar förtidsrösta skulle först anmäla sig och identifiera sig för valförrättaren eller valbestyrelsen. Kontroll av att röstande är röstberättigad i valet skulle dock ske först i efterhand av centralnämnden.

Röstande skulle ha samma rätt till bistånd vid förtidsröstning som vid ordinarie valförrättning.

54a §. Vid ifyllandet av valsedeln skulle samma bestämmelser tillämpas vid förtidsröstning och ordinarie valförrättning. Vad här sägs gäller även bestämmelserna om hur valhemligheten skall tryggas samt bestämmelserna om ordningen på röstningsstället.

54b §. Vid förtidsröstning skulle förutom valsedlar och valkuvert användas även följebrev och ytterkuvert. Handlingarna skulle efter avslutad röstning tillställas kommunala centralnämnden i den kommun där den röstande enligt egen uppgift upptagits i vallängden.

54c §. I paragrafen föreslås ingå bestämmelser om hur röstande skall förfara sedan han gjort anteckning på valsedeln.

54d §. Paragrafen föreslås innehålla föreskrifter för valbestyrelse och valförrättare.

55-55a §§. Paragraferna föreslås innehålla föreskrifter för kommunal centralnämnd rörande åtgärder som skall vidtas i anledning av inkomna förtidsröstningshandlingar.

56 §. Enligt gällande lag skall centralnämnd granska valhandlingarna och påbörja rösträkningen omedelbart efter att valförrättningen avslutats, d.v.s. redan på kvällen den andra valdagen. De uppgifter som centralnämnden erhåller vid denna tidpunkt är endast preliminära. Det vore, enligt landskapsstyrelsens mening, mer ändamålsenligt att centralnämndens arbete med rösträkningen skulle basera sig på kontrollerade uppgifter. Centralnämnden skulle därför, enligt förslaget, senast klockan 9 dagen efter valen inleda granskningen av valsedlarna och av valnämndernas uträkningar.

58 §. Ändringsförslaget föranleds av att systemet med vallängdsutdrag skulle slopas och ersättas med ett annat system för förtidsröstning. Framdeles skulle samtliga valsedlar stämplas.

60 §. Enligt den ovan föreslagna 45 § skulle det inte längre vara möjligt att rösta på person som inte är kandidat i valet. Som en följd därav föreslås bestämmelsen i 60 § 2 mom. upphävd.

61 §. Ändringsförslaget föranleds av den ovan föreslagna 23 §.

64 §. Ersättare för ledamot i fullmäktige utses sedan den 1 april 1980 i enlighet med bestämmelserna i 13 § kommunallagen för landskapet Åland. Valagens bestämmelser om ersättare bör därför avgränsas så att de gäller endast ersättare för landstingsman.

65 §. Ändringsförslagen föranleds av de föreslagna ändringarna av 20 § 1 mom. och 37 § 2 mom.

66 §. I paragrafen ingår bestämmelser om förfarandet då någon som inte varit uppställd som kandidat i valet invalts i landstinget. Som en följd av den ovan föreslagna 45 § föreslås paragrafen upphävd.

67 §. Föreslås att i ett nytt 3 mom. intas bestämmelser om formulär för landstingsmannafullmakt i de situationer då landstingsman utses till ledamot eller ersättare i landskapsstyrelsen. I sådana fall har fullmakten i 67 § 2 mom. hittills använts, vilken dock inte är fullt ändamålsenlig i nu avsedda fall.

68 §. Ändringsförslaget föranleds av den ovan föreslagna ändringen av 47 §.

70 §. Ändringsförslaget föranleds av de föreslagna ändringarna av förtidsröstningssystemet.

71 §. Ändringsförslaget föranleds av de föreslagna ändringarna i 20 § 1 mom.

74c §. Ändringsförslaget föranleds av den ovan föreslagna ändringen i tidtabellen för ordinarie val.

75 § samt 75a-75c §§ Paragraferna innehåller bestämmelser om ändringsökande. De föreslagna bestämmelserna överensstämmer i sak med motsvarande bestämmelser i rikslagstiftningen.

78-81 §§. Ändringsförslaget föranleds av de ovan föreslagna ändringarna av tidtabellen för valen.

82 §. Landskapsstyrelsen föreslår att det nya system för förtidsröstning som föreslagits i 7 kap. skulle tillämpas även vid nyval efter upplösning av landstinget.

83 §. Med hänvisning till principerna för den skattefinansiella utjämningen föreslås att bestämmelserna rörande kostnadsfördelningen ändras så att de i sak överensstämmer med motsvarande bestämmelser i rikslagstiftningen.

86 §. Till bestämmelserna i 86 § föreslås fogat ett omnämnande av valbestyrrelse.

87 §. Uttrycket "söckenlördag" föreslås ändrat till "helgfri lördag" vilket bättre bör anses motsvara dagens språkbruk.

Med hänvisning till det anförda föreläggs landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om landstings- och kommunalval.

I enlighet med landstingets beslut

upphävs 25 §, 60 § 2 mom. och 66 § landskapslagen den 30 december 1970 om landstingsval och kommunalval (39/70),

ändras lagens 2 § 1 och 2 mom., 5 § 1 och 3 mom., 6-16 §§, 17 § 3 mom., 18 §, 19 § 2 mom., 20-24 §§, 26 § 2 och 3 mom., 27 §, 28 §, 31-35 §§, 36 § 2 och 3 mom., 37 § 2 mom., 41 § 3 mom., 45 §, 47 §, 48 § 3 och 4 mom., 49 § 1, 2 och 5 mom., 50-56 §§, 58 § 1 mom. 6 punkten, 61 §, 64 §, 65 §, 68 § 1 mom., 70 §, 71 § 2 mom., 74 § 1 mom., 74b § 1 och 2 mom., 74c § 1 och 2 mom., 75 § 2 mom., 75a §, 76 §, 78-83 §§, 86 § samt 87 § 2 mom., av dessa lagrum 9 § sådan den lyder i landskapslagen den 16 december 1974 (87/74), 10 § sådan den lyder i landskapslagarna den 16 december 1974 (87/74) och den 29 april 1975 (25/75), 2 § 1 och 2 mom., 5 § 3 mom., 6 §, 7 § 1 mom., 20 § 1 mom., 32 § 2 mom., 53 § 1 och 3 mom., 70 § 1 mom., 78 § samt 83 § 2 mom., sådana de lyder i landskapslagen den 29 april 1975 (25/75), 14 § 1 och 3 mom., 27 § 1 och 2 mom., 31 § 2-4 mom. sådana de lyder i landskapslagarna den 29 april 1975 (25/75) och den 10 april 1979 (20/79), 11 §, 12 § 2 och 3 mom., 15 §, 18 § 2 och 3 mom., 22 §, 26 § 2 mom., 35 § 2 mom., 49 § 5 mom., 51 § 1 mom., 58 § 1 mom. 6 punkten, 65 §, 74 § 1 mom. 74b § 1 och 2 mom.,

74c § 1 och 2 mom., 75 § 2 mom., 75a §, sådana de lyder i landskapslagen den 10 april 1979 (20/79), 21 § 2 mom. sådant det lyder i landskapslagen den 8 mars 1983 (8/83), samt

fogas till 36 §, sådan den lyder i landskapslagen den 10 april 1979 (20/79), ett nytt 4 mom., till 67 § ett nytt 3 mom. samt till lagen nya 16a §, 35a §, 35b §, 49a §, 51a §, 51b §, 53a §, 54a §, 54b §, 54c §, 54d §, 55a §, 75b § och 75c § som följer:

2 §

Val förrättas i varje kommun. Kommunen utgör ett röstningsområde om det inte av särskild orsak är erforderligt att indela kommunen i flera röstningsområden. Kommunfullmäktige skall vid behov i januari månad fatta beslut om indelning i röstningsområden. Fattas sådant beslut skall fullmäktige samtidigt bestämma till vilket röstningsområde de i kommunen mantalsskrivna som inte antecknats vid någon fastighet hör.

Fattas beslut om ändring i kommunindelningen efter det indelning i röstningsområden skett, skall kommunfullmäktige med anledning härav ofördröjligen justera indelningen i röstningsområden.

2a §

Kommunstyrelse skall underrätta mantalsskrivningsmyndigheten om den plats där röstning skall ske och den plats där vallängderna kommer att vara framlagda till granskning.

5 §

Kommunfullmäktige skall inom januari månad under valåret tillsätta en centralnämnd för kommunalvalet (**kommunal centralnämnd**) bestående av fem ledamöter, av vilka en utses till ordförande och en till vice ordförande. Fullmäktige utser fem ersättare som uppställs i den ordning de avses träda in i stället för de ordinarie ledamöterna.

Bestämmelserna i 47 § kommunallagen för landskapet Åland (5/80) om företrädare för kommunstyrelse i nämnd skall inte tillämpas med avseende på kommunal centralnämnd eller valnämnd som avses i 6 § 1 mom.

6 §

Kommunfullmäktige skall inom januari månad under valåret för varje röstningsområde tillsätta en valnämnd bestående av fem ledamöter, av vilka en utses till ordförande och en till vice ordförande. Fullmäktige utser minst fem ersättare som uppställs i den ordning de avses träda in i stället för de ordinarie ledamöterna.

Är kommun inte indelad i röstningsområden skall bestämmelserna i 1 mom. inte tillämpas. Kommunal centralnämnd handhar i sådant fall valnämnds uppgifter.

Kommunfullmäktige skall inom januari månad under valåret utse en eller flera valbestyrelser bestående av tre ledamöter, av vilka en utses till ordförande och en till vice ordförande. Fullmäktige utser minst tre ersättare som uppställs i den ordning de avses träda in i stället för de ordinarie ledamöterna.

Valnämnds och valbestyrelses sammansättning skall meddelas landskapsstyrelsen och kommunala centralnämnden.

Valnämnd är beslutför då fem och valbestyrelse då tre ledamöter är närvarande.

7 §

Mandatperioden för centralnämnd, valnämnd och valbestyrelse varar till dess ny nämnd eller bestyrelse är vald.

Om medlem eller ersättare i nämnd eller bestyrelse avlider, avgår eller utses till kandidat i valet skall annan utses i hans ställe.

Har ersättare i kommunal centralnämnd, valnämnd eller valbestyrelse avlidit, är han jävig eller har han förhinder kan kommunstyrelsen utse tillfällig ersättare.

8 §

Som underlag för vallängd uppgör mantalsskrivningsmyndigheten i landskapet Åland basförteckning för varje röstningsområde. Förteckningen uppgörs enligt den indelning i röstningsområden som var gällande vid utgången av juni månad under valåret. I basförteckning upptas varje röstberättigad som under valåret blivit eller borde ha blivit mantalsskriven i kommunen.

I basförteckning anges fullständigt namn och personbeteckning på i 1 mom. avsedd person. Förteckningen skall uppgöras i alfabetisk ordning.

Röstberättigad som inte är mantalsskriven i någon kommun i landskapet skall antecknas i ett särskilt tillägg till basförteckning för det röstningsområde där han senast var mantalsskriven.

9 §

Till basförteckning fogas ett alfabetiskt kortregister (**registerkartotek**) över de förtecknade personerna. Till basförteckning fogas även ett **röstkort** för varje person. På röstkortet anges den röstberättigades fullständiga namn, de två sista siffrorna i hans födelseår, hans adress enligt registerkartoteket samt uppgift om i vilket röstningsområde han upptagits i basförteckningen. På röstkortet anges även var och när vallängden är framlagd för granskning samt var och när valförrättning äger rum. Utöver vad här sagts får kortet inte innehålla annat än upplysning om rättelse av fel samt om tillvägagångssättet vid röstningen.

Basförteckning, registerkartotek och röstkort uppgörs på blanketter som fastställs av landskapsstyrelsen. Mantalsskrivningsmyndigheten skall senast **den 10 augusti** under valåret tillställa de kommunala centralnämnderna basförteckningar, registerkartotek och röstkort.

10 §

Kommunal centralnämnd skall senast **den 19 augusti** under valåret granska basförteckningarna. Nämnden skall till basförteckning foga röstberättigad som inte upptagits i förteckningen trots att han enligt intyg av mantalsskrivningsmyndighet borde upptagits, samt foga person som enligt intyg av vederbörande myndighet innehar åländsk hembygdsrätt. Nämnden skall utesluta person som inte är röstberättigad ur basförteckning genom att stryka över hans namn. Orsaken till uteslutning skall anges i basförteckningen. Om påföljd som innebär förlust av rösträtt upphör att gälla före den första valdagen, skall personen införas i förteckningen som röstberättigad. Görs rättelse i basförteckning enligt detta moment skall registerkartotek och röstkort rättas på motsvarande sätt.

Kommunal centralnämnd skall skriftligen utan dröjsmål underrätta mantalsskrivningsmyndigheten om ändringar i basförteckning.

Sedan basförteckning granskats och rättats skall på den antecknas att den är vallängd för röstningsområde. Vallängden undertecknas därefter på kommunala centralnämndens vägnar.

Mantalsskrivningsmyndighet, myndighet som för befolkningsböcker eller hembygdsregister, chef för polismyndighet, allmän åklagare och häradshövding är skyldig att lämna erforderliga uppgifter till kommunal centralnämnd.

11 §

Kommunal centralnämnd skall sända röstkort till varje röstberättigad vars adress är känd. Kortet sänds till röstberättigad efter det basförteckningen jämte kartotek har granskats såvitt gäller honom, dock senast **den 20 augusti**.

12 §

Kommunal centralnämnd skall framlägga vallängd till granskning inom kommunen under tre vardagar, dock inte lördag, från och med **den 26 augusti**. Vallängderna skall vid behov framläggas på flera platser inom kommunen.

Meddelande om var och när vallängd är framlagd för granskning skall kungöras i god tid innan vallängd framläggs samt i den ordning som gäller för kommunala kungörelser.

Den som anser att han obehörigen utelämnats ur vallängd eller att anteckning i längden om honom är oriktig får skriftligen yrka på rättelse hos den kommunala centralnämnden senast **den 9 september kl. 16.00**. Sådant yrkande får även make utan fullmakt framställa på andra makens vägnar.

Den som anser att någon obehörigen upptagits i vallängd får framföra motiverat skriftligt yrkande på rättelse hos den kommunala centralnämnden senast **den 3 september kl. 16.00**.

Rättelseyrkande som avses i 3 eller 4 mom. får även framställas av mantals-skrivningsmyndighet på tjänstens vägnar.

Rättelseyrkande får grundas på omständigheter som inträffat efter det vallängden undertecknades och som påverkar vederbörandes rösträtt.

13 §

Avser rättelseyrkande uteslutning av person ur vallängd enligt 12 § 4 mom. eller 16 §, skall kommunala centralnämndens ordförande genast underrätta den som yrkandet gäller och meddela honom att han kan ta del av det på angiven plats och senast **den 11 september före kl. 16.00** inkomma med förklaring till kommunala centralnämnden. Dessutom skall meddelas att ärendet avgörs även om förklaring inte avges.

Meddelande enligt 1 mom. skall senast **den 4 september** sändas med posten, men kan även frambefordras på annat sätt, om det inte medför dröjsmål. Är mottagarens postadress inte känd skall meddelandet kungöras på det sätt som är bestämt för kommunala kungörelser. Grunden för yrkandet skall i sådant fall inte anges.

14 §

Yrkande på rättelse i vallängd handläggs och avgörs av den kommunala centralnämnden vid sammanträde **den 14 september**. Nämndens beslut jämte motivering skall antecknas i protokollet.

Kommunal centralnämnds beslut enligt 1 mom. är slutligt. Har rättelseyrkande

förkastats eller inte upptagits till prövning eller godkänns rättelseyrkande att någon obehörigen upptagits i vallängd skall beslutet utan dröjsmål underställas landskapsstyrelsens prövning. Avser rättelseyrkande uteslutande kommunalvalet skall beslutet dock underställas länsrättens prövning. Vid underställning av ärende skall kommunala centralnämnden tillställa landskapsstyrelsen beslutet jämte de handlingar som ligger till grund för beslutet. Om ärendet skall prövas av länsrätten skall dock handlingarna tillställas länsstyrelsen.

15 §

Kommunala centralnämnden skall utan dröjsmål underrättas om utslag som landskapsstyrelsen eller länsrätten meddelat i stöd av 14 § 2 mom. Nämnden skall ofördröjligen anslå utslaget på kommunens anslagstavla för en tid av sju dagar. Nämnden skall underrätta den som yrkat på rättelse och den vars rösträtt utslaget gäller. Underrättelse skall ske på i 13 § 2 mom. angivet sätt.

16 §

I landskapsstyrelsens eller länsrättens utslag i ärende som avses i 15 § får ändring genom besvär sökas endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Besvärstillstånd skall sökas senast den sjunde dagen, såvitt gäller landstingsvalet, och senast den fjortonde dagen, såvitt gäller kommunalvalet från den dag då kommunala centralnämnden uppsatt länsrättens utslag på kommunens anslagstavla. Ansökan får tillställas länsrätten för att på dess försorg sändas till högsta förvaltningsdomstolen. Ansökan om besvärstillstånd skall i övrigt göras och besvär anföras i enlighet med bestämmelserna i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (FFS 154/50).

Sedan högsta förvaltningsdomstolen avkunnat utslag skall den ofördröjligen underrätta sökanden, länsrätten, kommunala centralnämnden och den vars rösträtt utslaget gäller.

Ansökan om besvärstillstånd enligt 1 mom. får även framställas av mantals-skrivningsmyndighet.

17 §

I vallängd som vunnit laga kraft får ändringar inte göras. Vallängd anses ha vunnit laga kraft utan hinder av att slutligt beslut i anledning av yrkande på rättelse av längden inte fattats eller bringats till kommunala centralnämndens kännedom före valdagen. Den som för valnämnd företer underställnings- eller

besvärsmyndighets beslut enligt vilket han är röstberättigad skall dock tilläggas rösta.

18 §

Personbeteckning skall utelämnas från avskrift av eller utdrag ur vallängd eller handling som utgör basen för eller bilaga till vallängd, om avskriften eller utdraget ges till annan än ifrågavarande person eller i denna lag nämnd myndighet.

19 §

På kandidatlista för landstingsval får kandidaternas antal inte uppgå till mer än en tiondel av antalet medlemmar i valmansföreningen, inte heller överstiga 20.

20 §

Handling varigenom valmansförening bildas skall vara daterad och egenhändigt undertecknad av föreningens medlemmar. Handlingen, liksom den bifogade kandidatlistan, skall tydligt uppta kandidaternas namn, uppgift om kandidats titel, yrke eller syssla, angiven med högst två uttryck, samt uppgift om kandidats hemkommun. Vid sidan av kandidats förnamn får användas allmänt känt tilltalsnamn eller förkortat förnamn. I handlingen skall valmansföreningens medlemmar försäkra att de är röstberättigade. Under deras underskrifter anges tydligt namn, titel, yrke eller syssla samt hemort.

I handlingen skall en av föreningens medlemmar befullmäktigas att vara dess ombudsman och en medlem att vara ombudsmannens ersättare. Dessutom skall tydligt anges ombudsmannens och ersättarens postadress och telefonnummer. Ombudsmannen kan i handlingen befullmäktigas att ingå valförbund på föreningens vägnar.

Kandidatlistan får inte uppta andra än i denna paragraf nämnda anteckningar såvida de inte är nödvändiga för att klarlägga kandidats identitet.

21 §

Anhållan om offentliggörande av valmansförenings kandidatlista görs på föreningens vägnar skriftligen av ombudsmannen eller av denne befullmäktigad person. Anhållan kan även göras av i 27 § 1 mom. avsedd ombudsman för valförbund för de valmansföreningars del vilka sammanslutit sig till valförbund.

Till anhållan som avses i 1 mom. skall fogas handling varigenom valmans-

föreningen bildats samt avskrift av i 20 § 1 mom. avsedd kandidatlista vari kandidaterna skall upptas i den ordning i vilken de skall uppställas i sammanställningen av kandidatlistorna. Anhållan skall innehålla ombudsmannens försäkran att kandidaterna är valbara och att de personer som bildar valmansföreningen egenhändigt undertecknat handlingen. Till anhållan skall dessutom fogas de föreslagna kandidaternas skriftliga medgivande samt deras försäkran att de inte samtyckt till att bli uppställda som kandidater för annan valmansförening.

Ombudsmans egenhändiga namnteckning på anhållan skall vara bestyrkt av två vittnen med angivande av deras yrke och hemort.

22 §

I 21 § avsedd anhållan skall vara centralnämnden tillhanda senast den 2 september kl. 16.00.

23 §

Avlider person som upptagits på valmansförenings kandidatlista eller befinns han inte valbar skall centralnämnden stryka hans namn från listan.

24 §

Har någon skriftligen samtyckt till att vara kandidat för flera valmansföreningar skall hans namn avlägsnas från samtliga kandidatlistor.

26 §

Anmälan om bildande av valförbund skall inges till centralnämnden samtidigt med anhållan om offentliggörande av valmansföreningens kandidatlista. Till anmälan skall fogas i 1 mom. avsedd överenskommelse.

Det sammanlagda antalet kandidater inom ett valförbund får inte uppgå till mer än två gånger antalet personer som skall väljas.

27 §

Överenskommelse om bildande av valförbund skall undertecknas av ombudsmännen för de valmansföreningar som ingår i förbundet. Överenskommelsen skall innehålla fullmakt för en av undertecknarna att vara valförbundets ombudsman och för en att vara hans ersättare. I överenskommelsen kan föreslås att i den slutliga sammanställningen av kandidatlistor intas en kortfattad gemensam beteckning för valförbundet. Den föreslagna beteckningen får inte vara alltför allmän, inte heller

missvisande eller annars olämplig. I beteckningen kan ingå i föreningsregistret infört namn, för vars användning valmansföreningarna utverkat bevisligt tillstånd av föreningen. Beslut om beteckning fattas av centralnämnden.

Föreslår valmansförening beteckning för kandidatlista som inte ingår i valförbund, gäller vad därom i 1 mom. sägs. Sådant förslag skall vara centralnämnden tillhanda senast **den 2 september kl. 16.00.**

28 §

Valmansförening får inte ansluta sig till fler än ett valförbund. Inte heller får valförbund ingå förbund sinsemellan.

Anmälan om ändring av valförbund får göras senast **den 11 september kl. 16.00** på sätt som stadgas i 35 § 2 mom.

31 §

Centralnämnd sammanträder på kallelse av ordföranden i god tid före valen, dock senast **den 19 augusti**. Därefter sammanträder centralnämnden den 3, 11 och 14 september, fredagen före valen, den andra valdagen samt den fjärde dagen efter valen. Nämnden får sammanträda även under andra dagar.

32 §

Vid centralnämnds första sammanträde fattas beslut om kungörelse, i vilken skall anges till vem, vid vilken tid och var i denna lag avsedda valhandlingar skall inlämnas. Kommunal centralnämnd skall samtidigt kungöra antalet fullmäktige som skall väljas samt datum och klockslag för valförrättningen.

Kommunal centralnämnds kungörelse skall anslås på kommunens anslagstavla och centralnämndens för landstingsvalet kungörelse på landskapsstyrelsens anslagstavla. Kungörelserna skall dessutom publiceras i tidning där kommunens respektive landskapsstyrelsens kungörelser publiceras.

Vid i 1 mom. avsett sammanträde fattas beslut om beställning av valsedlar och om övriga erforderliga åtgärder.

33 §

Vid sammanträde **den 3 september** behandlas anhållan om offentliggörande av valmansförenings kandidatlista jämte därtill fogade handlingar.

Anhållan som inte inkommit inom utsatt tid skall avvisas. Finner centralnämnd att någon skriftligen samtyckt till att vara kandidat för flera valmansföreningar gäller vad i 24 § är föreskrivet. Kan anhållan av annan orsak inte godkännas skall

detta ofördröjligen meddelas ombudsmannen.

34 §

Vid sammanträde som avses i 33 § behandlas även anmälningar om bildande av valförbund.

Anmälan som inte inkommit inom utsatt tid skall avvisas. Kan anmälan av annan orsak inte godkännas skall detta ofördröjligen meddelas ombudsmannen.

Vid sammanträdet bestäms kandidatlistornas och valförbundens inbördes ordning genom lottdragning.

35 §

Har ombudsman meddelats att i 33 § 1 mom. avsedd anhållan inte kan godkännas har han rätt att senast **den 11 september kl. 16.00** komplettera anhållan till erforderliga delar, att rätta de ingivna handlingarna till de delar mot vilka centralnämnden framställt anmärkning samt att företa rättelse beträffande kandidats namn, titel, yrke eller syssla eller dennes hemort.

Har erforderligt antal röstberättigade medlemmar inte undertecknat den skrift varigenom valmansförening bildats får rättelse företas endast i det fall antalet nedgått genom i 19 § 4 mom. avsedd åtgärd.

Har ombudsman meddelats att i 34 § 1 mom. avsedd anmälan inte kan godkännas har han rätt att inom den tid som i 1 mom. sägs inge skriftligt förslag till rättelse av anmälan.

35a §

Vid sammanträde **den 11 september** avgör centralnämnden ärende rörande anmärkning som framställts mot anhållan om offentliggörande av valmansföreningars kandidatlistor eller mot anmälan om bildande av valförbund.

Vid sammanträdet uppgör centralnämnden en preliminär sammanställning av kandidatlistorna, i vilken kandidaterna förses med löpande ordningsnummer i den ordning som anges i kandidatlistan. Sammanställningen för landstingsvalet börjar med nummer 2 och sammanställningen för kommunalvalet med nummer 502.

Kandidatlistorna, försedda med kandidaternas ordningsnummer, skall tryckas på samma sida av papperet. Listorna ordnas så att de som hör till samma valförbund uppställs under gemensam beteckning uppifrån nedåt. Är antalet kandidatlistor så stort att de måste ordnas i flera spalter skall listorna ordnas bredvid varandra i rader från vänster till höger. Listorna avskiljs från varandra så att det tydligt framgår vilka kandidatlistor som hör till respektive valförbund.

Över de kandidatlistor som hör till samma valförbund och över kandidatlista utanför valförbund skall anges den beteckning som föreslagits för densamma. Godkänner inte centralnämnden sådan beteckning eller har förslag till beteckning inte framställts skall nämnden bestämma en bokstavs-beteckning. Sådan bokstavs-beteckning skall endast ange valförbundets eller kandidatlistans ordning i sammanställningen.

Preliminär sammanställning skall finnas tillgänglig för valmansföreningarnas och valförbundens ombudsmän. Ombudsman skall i god tid underrättas om att preliminär sammanställning finns tillgänglig. Ombudsman skall samtidigt underrättas om tidpunkten för centralnämndens sammanträde den 14 september.

35b §

Vid sammanträde **den 14 september** skall den preliminära sammanställningen av kandidatlistorna vid behov rättas. Härvid skall även bestämmelserna i 23 § iakttas. Härefter fastställs slutlig sammanställning av kandidatlistorna som trycks i erforderligt antal, för landstingsvalet på vitt papper och för kommunalvalet på grönt papper.

Den slutliga sammanställningen för landstingsvalet skall före **den 24 september** i tillräckligt antal tillställas de kommunala centralnämnderna för vidarebefordran till valnämnderna. Den skall även tillställas valmansföreningarnas ombudsmän.

Den slutliga sammanställningen för kommunalvalet skall inom i 2 mom. nämnd tid tillställas kommunstyrelsen, valnämnderna inom kommunen samt valmansföreningarnas ombudsmän.

Centralnämnderna skall tillställa landskapsstyrelsen sammanställningen för landstingsvalet respektive sammanställningarna för kommunalvalen i det antal exemplar landskapsstyrelsen bestämmer. Landskapsstyrelsen skall tillställa de kommunala centralnämnderna tillräckligt antal exemplar av varje sammanställning för vidarebefordran till valbestyrelserna och valförrättarna. Valförrättare ombord på åländskt fartyg tillställs här avsett material endast om han anhållit därom.

I 2 och 3 mom. avsedda sammanställningar skall anslås på kommunens anslagstavla.

36 §

Valsedel skall ha formatet 148 x 210 mm och på inre sidan vara försedd med överskrift vari nämns vid vilket val den skall användas samt dessutom en heldragen cirkel som har en diameter av 90 mm och som vid hopvikning av sedeln blir ovikt. I

cirkelns mitt skall tydligt utsatt finnas beteckningen Nr ... efter vilken numret på kandidat skall antecknas.

Det papper som används för valsedlarna skall för landstingsvalet vara vitt och för kommunalvalen grönt. Av valsedeln skall tydligt framgå hur den skall vikas ihop. Sedeln skall till sin beskaffenhet vara sådan att bevarandet av valhemligheten tryggas. Valsedel får inte uppta annat än vad i denna paragraf angivits.

37 §

Centralnämnden för landstingsval skall senast en vecka före valet kungöra valförrättningen i tidning där landskapsstyrelsens kungörelser publiceras. I kungörelsen skall kommunvis anges samtliga röstningsområden och vallokaler. I anslutning till kungörelsen skall den slutliga sammanställningen av kandidatlistorna införas.

41 §

Röstande vars förmåga att göra anteckning på valsedeln är väsentligt nedsatt på grund av handikapp, sjukdom eller kroppsskada får som biträde anlita person som hjälper honom att göra anteckningen på valsedeln.

45 §

Röstande har rätt att avge sin röst till förmån för kandidat i den slutliga sammanställningen av kandidatlistorna. Han skall på valsedeln anteckna kandidats nummer i sammanställningen så tydligt att tvivel inte uppstår om vilken kandidat han avser. Anteckningen på valsedeln bör göras innanför valskärmen.

47 §

Då valförrättningen avbryts den första valdagen skall antalet röstande sammanräknas. Därefter skall handlingarna, valstämpeln och alla oanvända valsedlar läggas i valurnan. Valurnan skall sedan förseglas på det sätt landskapsstyrelsen beslutar och placeras i säkert förvar. När valförrättningen följande dag fortsätts skall valnämnden, innan förseglingen avlägsnas, kontrollera att förseglingen är obruten.

48 §

Valnämnden skall utan avbrott ordna och räkna valsedlarna. Nämnden har rätt att vid behov anlita särskild personal för att biträda vid räkningen. Resultatet av den preliminära rösträkningen skall ofördröjligen per telefon meddelas centralnämnden för vartdera valet.

Samtliga valsedlar inläggs därefter ordnade i grupper på det sätt i 2 mom. sägs i omslag, ett för vartdera valet. Omslaget skall tillslutas omsorgsfullt och förseglas på det sätt landskapsstyrelsen beslutar. På omslaget skrivs centralnämndens adress, försändelsens innehåll och avsändaren.

49 §

Vid valförrättning skall föras protokoll, skilt för landstingsvalet och skilt för kommunalvalet. I protokollet skall antecknas:

- 1) datum och klockslag då valförrättningen vidtog, avbröts och förklarades avslutad;
- 2) närvarande medlemmar av valnämnden och personal som nämnden anlitat för rösträkningen;
- 3) valbiträdena och i 41 § 3 mom. avsedda biträden;
- 4) antalet röstande;
- 5) det totala antalet inlämnade valsedlar och antalet valsedlar gruppvis enligt bestämmelserna i 48 §;
- 6) datum och klockslag då valsedlarna inlades i omslag; samt
- 7) de ombudsmän eller av dem befullmäktigade personer som var närvarande då valsedlarna ordnades och räknades.

Till protokollet skall fogas fullmakterna för i 1 mom. 7 punkten avsedda personerna.

Ordföranden och viceordföranden, eller någondera av dem, skall tillsammans med annan medlem av valnämnden ofördröjligen inlämna i 48 § och i denna paragraf nämnda, till vederbörande centralnämnd adresserade, försändelser till centralnämnden. Centralnämnden kan dock föreskriva att försändelserna får fram-befordras på annat sätt.

49a §

Kan det antas att högst 25 personer kommer att rösta i viss vallokal skall kommunala centralnämnden i god tid före valen besluta att valsedlarna från ifrågavarande röstningsområde och från ett annat av kommunens röstningsområden skall granskas av kommunala centralnämnden och inte i berörda valnämnder. Om sådant beslut fattas skall valnämnderna med bevarande av valhemligheten ta ut valsedlarna ur valurnan, räkna dem, lägga dem i omslag samt inlämna dem till kommunala centralnämnden på sätt som anges i 49 § 3 och 5 mom. I valprotokollet skall anteckning om förfarandet göras.

Kommunala centralnämnden skall underrätta centralnämnden för landstingsvalet om beslut som fattats enligt 1 mom.

Kan det antas att högst 25 personer kommer att förtidsrösta i kommunalvalet i en kommun skall kommunala centralnämnden besluta att förtidsrösterna skall granskas av centralnämnden tillsammans med valsedlarna från ett av kommunens röstningsområden. Härvid skall bestämmelserna i 1 mom. iakttas.

50 §

Röstberättigad som vårdas i eller intagits i inrättning och röstberättigad som under valförrättningen sannolikt kommer att vara förhindrad att rösta får förtidsrösta på sätt som stadgas i detta kapitel.

Med inrättning avses i denna lag sjukhus, ålderdomshem, sjukhem samt straffanstalt.

51 §

Förtidsröstning kan anordnas

- 1) i inrättning;
- 2) ombord på åländskt fartyg; samt
- 3) i postanstalt.

I 1 mom. nämnt ställe där förtidsröstning anordnas benämns förtidsröstningsställe.

Förtidsröstning enligt 1 mom. 1 punkten ordnas endast för de som vårdas eller intagits i inrättning.

Förtidsröstning enligt 1 mom. 2 punkten ordnas endast för fartygets manskap.

51a §

Förtidsröstning i inrättning ombesörjs av valbestyrelse. Vid annat förtidsröstningsställe ombesörjs förtidsröstning av valförrättare. Valförrättare ombord på

åländskt fartyg är befälhavaren eller av befälhavaren förordnad person som tjänstgör på fartyget. Om förordnande av valförrättare i postanstalt stadgas särskilt.

51b §

Förtidsröstning sker under förtidsröstningstiden, vilken börjar den adertonde dagen före valen och avslutas den femte dagen före valen. Ombord på åländskt fartyg avslutas dock förtidsröstningstiden den tionde dagen före valen.

Under förtidsröstningstiden sker förtidsröstning i inrättning under minst två dagar. Valbestyrelsen bestämmer dessa dagar och röstningstiderna. En av röstningsdagarna bör dock infalla den sista eller näst sista dagen under förtidsröstningstiden.

Under förtidsröstningstiden sker förtidsröstning ombord på åländskt fartyg under minst två dagar. Fartygets befälhavare bestämmer röstningsdagar och röstningstiderna.

Valförrättare och valbestyrelse skall tillse att meddelande om röstningstiderna och om förfarandet vid förtidsröstning kungörs. Sådan kungörelse anslås på förtidsröstningsstället och vid behov även på annat sätt.

52 §

Vid förtidsröstning skall användas i 36 § avsedd valsedel samt valkuvert, följbrev och ytterkuvert.

Landskapsstyrelsen fastställer och tillhandahåller de handlingar och anvisningar som behövs vid förtidsröstningen.

53 §

Landskapsstyrelsen skall i god tid före förtidsröstningstidens början översända i 52 § avsett förtidsröstningsmateriel åtföljt med nödiga anvisningar till de kommunala centralnämnderna. Centralnämnderna vidarebefordrar materielen, jämte valstämpel, till valförrättare och valbestyrelse i kommunen.

Efter avslutad förtidsröstning skall valstämplarna jämte överblivet förtidsröstningsmateriel ofördröjligen återställas till kommunala centralnämnden.

Befälhavare på fartyg som önskar anordna förtidsröstning på fartyget skall av landskapsstyrelsen rekvirera i 1 mom. nämnt förtidsröstningsmateriel och valstämpel. Efter avslutad förtidsröstning skall han returnera valstämpeln och överblivet förtidsröstningsmateriel till landskapsstyrelsen.

54 §

Den som önskar förtidsrösta skall personligen anmäla sig till valförrättaren eller valbestyrelsen på förtidsröstningsstället.

Sedan den röstande företett identitetsbevis eller annan godtagbar utredning om sin identitet skall till honom lämnas valsedel, valkuvert, följebrevsblankett och ytterkuvert. Den röstande skall även beredas tillfälle att bekanta sig med den slutliga sammanställningen av kandidatlistorna för såväl landstings- som kommunalvalet.

På den röstandes begäran skall valförrättaren eller medlem av valbestyrelsen bistå honom vid röstningen, varvid om dessa valfunktionärer gäller vad i 44 § 4 mom. är stadgat om valbiträdes skyldigheter.

Röstande vars förmåga att göra skriftliga anteckningar är väsentligt nedsatt på grund av handikapp, sjukdom eller kroppsskada får, vid införandet av anteckning på valsedeln och i följebrevet, såsom biträde anlita den person han själv önskar.

54a §

Den röstande skall ifylla valsedeln med iakttagande av bestämmelserna i 45 §.

Röstningsförfarandet skall på förtidsröstningsstället vara organiserat så att valhemligheten bevaras. Dessutom skall i tillämpliga delar iakttas vad i 42 § sägs.

54b §

Följebrev skall riktas till den kommunala centralnämnden i den kommun där den röstande, enligt egen uppgift, upptagits i vallängden.

Följebrev skall innehålla:

1) den röstandes försäkran om att han personligen, med bevarande av valhemligheten, ifyllt valsedeln och avstämplad inlagt den i valkuvertet vilket han därefter tillslutit;

2) uppgift om den röstandes fullständiga nuvarande och tidigare namn, personbeteckning och födelsetid, födelseort och nuvarande adress; och

3) namnet på den kommun i vars vallängd den röstande upptagits och hans nuvarande eller senaste adress i kommunen.

Röstande som med följebrevet bifogar i 9 § 1 mom. avsett röstkort skall endast avge i 2 mom. 1 punkten nämnd försäkran.

På ytterkuvertet antecknas namnet på den kommunala centralnämnd som angivits i följebrevet.

54c §

Röstande som gjort anteckning på valsedeln skall förete sedeln hopvikta för valförrättaren eller valbestyrelsen för avstämpling och omedelbart därefter i valförrättarens eller valbestyrelsens åsyn innesluta den i valkuvertet. På valkuvert får inte några anteckningar göras. Den röstande skall i valförrättarens eller valbestyrelsens närvaro egenhändigt underteckna det ifyllda följbrevet och lämna brevet till valförrättaren eller valbestyrelsen, tillsammans med i 9 § 1 mom. avsett kort eller annan handling som utgör grund för rätten att rösta.

Vid förtidsröstning används i 46 § 2 mom. avsedd stämpel.

54d §

Valförrättaren eller ordföranden för valbestyrelsen skall i följbrevet intyga att röstningen skett på det sätt som angives i 54-54c §§. Intyget skall dateras och undertecknas av valförrättaren eller ordföranden för valbestyrelsen. Av intyget skall framgå var röstningen ägt rum. Valkuvert och följbrev skall därefter inneslutas i ytterkuvertet. Har den röstande i 54c § avsett röstkort eller annan handling skall även dessa inneslutas i ytterkuvertet.

På förtidsröstningsstället skall föras förteckning över de röstande. Landskapsstyrelsen skall trycka erforderliga förteckningar och utfärda anvisningar om ifyllandet av dessa.

Valförrättaren eller valbestyrelsen skall tillse att ytterkuverten som tjänsteförsändelse omedelbart vidarebefordras till den kommunala centralnämnd som den röstande uppgivit i följbrevet.

55 §

Kommunal centralnämnd skall senast klockan 19 fredagen före valen hålla sammanträde och då, utan att öppna valkuverten, granska de förtidsröstningshandlingar som inkommit till nämnden. Förtidsröstningsförsändelser som inkommit efter nämnda tid skall lämnas obeaktade. Försändelserna får heller inte öppnas.

Har den som deltagit i förtidsröstning avlidit eller är han inte upptagen i vallängd såsom röstberättigad eller kan, på grund av bristfälligt eller otydligt följbrev, det inte utredas vem den förtidsröstande är, skall röstningen lämnas obeaktad. Vad här sägs gäller även då valkuvert är öppet eller försett med obehörig anteckning om den röstande, om kandidat eller om annat obehörigt.

Kan följbrev och valkuvert godkännas antecknas i vallängden att den i följbrevet nämnda personen utövat sin rösträtt. Samtidigt antecknas på valkuvert gällande landstingsvalet att den röstande befunnits röstberättigad. Valkuvert

gällande kommunalval och landstingsval skall sorteras separat för sig. Därefter räknas de godkända valkuverten och kontrolleras att valkuvertens antal är lika stort som antalet på dem som i vallängden antecknats ha utövat sin rösträtt i respektive val.

Kommunal centralnämnd skall till centralnämnden för landstingsvalet öppna de vidarebefordra de valkuvert som gäller landstingsvalet och även ange antalet kuvert. Valkuverten skall tillställas centralnämnden för landstingsvalet senast den andra valdagen före klockan 20.

55a §

De godkända valkuverten öppnas vid centralnämndens sammanträde den andra valdagen klockan 20. Är antalet valkuvert stort kan centralnämnden för landstingsvalet påbörja öppnandet av valkuverten klockan 18 den andra valdagen. Innan valkuverten öppnas skall de blandas. I nämndens protokoll antecknas antalet valkuvert. Därefter öppnas valkuverten och förfäres med valsedlarna på det sätt som är stadgat om rösträkning i valnämnd.

56 §

Centralnämnden skall senast klockan 9 dagen efter valen inleda granskningen av de valsedlar som avgivits vid valförrättningen och av valnämndernas uträkningar.

Har valsedlar i två eller flera röstningsområden enligt 49a § 1 mom. inte granskats i valnämnd skall kommunala centralnämnden, utan att valhemligheten äventyras, förena dem samt därefter räkna och granska dem. Över dessa åtgärder uppgörs protokoll som skall fogas till valprotokollen för nämnda röstningsområden. Har de vid förtidsröstningen i kommunalvalet avgivna valsedlarna förenats med valsedlarna från ett av kommunens röstningsområden enligt bestämmelserna i 49a § 3 mom. skall samma förfarande tillämpas och protokollet fogas till centralnämndens protokoll.

Centralnämnden skall särskilt för varje kandidat räkna det sammanlagda antalet godkända röster som avgivits till förmån för honom vid förtidsröstningen och valförrättningen.

58 §

Valsedel är ogiltig:

6) om den inte är stämplad.

61 §

Är kandidat som erhållit röster vid valet inte valbar eller har han avlidit tillgödoräknas ändå de röster som avgivits för honom den kandidatlista där han är uppställd och det valförbund som han tillhör.

64 §

Till ersättare utses den kandidat som följer närmast efter de valda på kandidatlistan. Har samtliga kandidater på listan blivit valda utses den kandidat i valförbundet som, närmast efter de valda, har det högsta slutliga jämförelsetalet.

Kan ersättare inte utses enligt 1 mom. utses den kandidat som, närmast efter de valda, har det högsta slutliga jämförelsetalet.

Utses första ersättaren gemensamt för tre eller flera valda skall i landstingsvalet en andra ersättare utses för envar av dem.

I fråga om ersättare för ledamot i fullmäktige gäller bestämmelserna i 13 § kommunallagen för landskapet Åland.

Har någon av de valda avgått och saknas utsedd ersättare för honom skall centralnämnd sammanträda för att utse ersättare enligt i 1 och 2 mom. stadgade grunder.

65 §

Centralnämnden för landstingsvalet skall ofördröjligen tillkännage valets utgång genom kungörelse på landskapssyrelsens anslagstavla. Av kungörelsen skall även framgå vem som valts till ersättare för envar av de valda. Centralnämnden utfärdar fullmakt åt de valda samt underrättar landskapsstyrelsen, landshövdingen och de kommunala centralnämnderna om valets utgång. Kungörelse om valets utgång med angivande av kandidaternas jämförelsetal och personliga röstetal skall införas i tidning där landskapsstyrelsens kungörelser publiceras.

Kommunala centralnämnden skall underrätta de valda och kommunens styrelse om valresultatet samt kungöra detsamma på kommunens anslagstavla. I kungörelsen skall ingå uppgift om de valdas namn, titel, yrke eller syssla samt hemort ävensom röstetal och slutligt jämförelsetal.

67 §

Blir landstingsmannauppdrag ledigt på grund av bestämmelserna i 6 § 2 mom. landstingsordningen för landskapet Åland utfärdar centralnämnden fullmakt åt den som för ifrågavarande tid skall inträda i landstinget. Sådan fullmakt skall lyda:

"Sedan vid landstingsval, som den ... förrättades i landskapet Åland, N.N. valts till medlem av Ålands landsting men härefter valts till ledamot/ersättare i landskapsstyrelsen, har enligt 64 § landskapslagen om landstingsval och kommunalval M.M., med hemort i ..., blivit utsedd att för den tid N.N. är ledamot/ersättare i landskapsstyrelsen inträda som medlem av landstinget. Detta intyg gäller som landstingsmannafullmakt". Ort och datum.

68 §

Centralnämnden skall insätta alla valsedlar i omslag som förseglas i enlighet med landskapsstyrelsens anvisningar. Valsedlarna skall förvaras till dess följande val förrättats.

70 §

Vid centralnämnds sammanträde förs protokoll. I protokollet antecknas sammanträdestiden, närvarande medlemmar och i 72 § avsedda personer samt de beslut nämnden fattat. Innehållet i beslut kan anges genom hänvisning till brev eller annan expedition.

I protokoll skall anges antalet avgivna förtidsröster. Antalet ogiltiga valsedlar skall anges skilt beträffande valsedlar avgivna vid förtidsröstning och skilt för varje röstningsområde. Har kommunal centralnämnd beslutat om i 49a § 3 mom. avsett förfarande skall anteckning härom göras i protokollet enligt bestämmelserna i 56 § 2 mom.

Protokollet undertecknas av sekreteraren samt bestyrks av ordföranden.

71 §

För såväl de valda som för ersättarna skall anges deras namn, titel, yrke eller syssla och hemort samt röstetal och slutligt jämförelsetal.

74 §

Beslut varigenom centralnämnden för landstingsvalet fastställt valresultatet får överklagas hos landskapsstyrelsen inom 14 dagar från dagen då valresultatet offentliggjordes (valbesvär). Besvärsrätt tillkommer envar i landstingsvalet röstberättigad.

74b §

Landskapsstyrelsens utslag skall delgivas ändringssökanden samt centralnämnden.

Över landskapsstyrelsens beslut får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen inom 30 dagar från delfåendet.

74c §

Förordnas med anledning av besvär att nytt val skall förrättas, äger valförrättning rum den första söndagen och därpå följande måndag efter det 75 dagar förflutit sedan utslaget vunnit laga kraft.

Valförrättning omhänderhas av valmyndigheterna vid de upphävda valen. Vid nytt val skall bestämmelserna om ordinarie val i tillämpliga delar iakttas. Vid valet skall samma vallängder som använts vid det upphävda valet användas i oförändrad form. Till de röstberättigade sänds inte röstkort.

75 §

Med anledning av besvär skall länsrätten inhämta utlåtande samt de uppgifter och utredningar som befinns erforderliga av kommunal centralnämnd. Om det överklagade beslutet inte fogats till besvären införskaffar länsrätten beslutet av centralnämnd som en på tjänstens vägnar till riktigheten bestyrkt avskrift i vilken skall antecknas dagen för kungörandet av valresultatet. Grundar sig besvären på beslut av centralnämnd angående åtgärd för förberedelse av valen skall länsstyrelsen på motsvarande sätt införskaffa även detta beslut.

75a §

Har kommunal centralnämnd förfarit lagstridigt vid fastställande av valresultatet och har detta påverkat valresultatet, skall valresultatet rättas.

Har valmyndighets beslut eller åtgärd varit lagstridig och har detta uppenbart kunnat påverka valresultatet skall förordnande utfärdas om förrättande av nytt val i kommunen, om inte valresultatet kan rättas.

75b §

Länsrättens utslag skall särskilt delges ändringssökanden, annan vars rätt

utslaget kränker samt kommunstyrelsen och kommunala centralnämnden.

Kommunala centralnämnden skall ofördröjligen anslå länsrättens utslag på kommunens anslagstavla under sju dagar.

75c §

I länsrätts utslag får ändring sökas av i 75 § 1 mom. nämnd person samt av kommunstyrelsen. Ändring söks hos högsta förvaltningsdomstolen inom 30 dagar från dagen för delgivningen. Anförs besvär på den grund att valet inte skett i laga ordning räknas dock besvärstiden från dagen då utslaget anslogs.

76 §

Förordnas med anledning av besvär att nytt val skall förrättas skall kommunal centralnämnd ofördröjligen förbereda valet. Vid nytt val skall bestämmelserna om ordinarie val i tillämpliga delar iakttas. Vid valet skall samma vallängder som använts vid det upphävda valet användas. De röstberättigade tillställs inte röstkort. Fullmäktig, som utsetts genom det upphävda valet, kvarstår i sitt uppdrag tills resultatet av det nya valet kungjorts.

78 §

Har republikens president förordnat om nyval av landstinget äger valförrättning rum den första söndagen och därpå följande måndag efter det 75 dagar förflutit sedan förordnandet utfärdades.

79 §

Om nyval skall förrättas skall mantalsskrivningsmyndigheten på basen av senast verkställd mantalsskrivning uppgöra och tillställa kommunal centralnämnd i 8 § avsedda basförteckningar.

Vallängd skall undergå i 10 § avsedd granskning samt omedelbart därefter vara framlagd till granskning på sätt i 12 § stadgas. Vid nyval utsänds inte röstkort.

Yrkande på rättelse enligt 12 § 3 mom. får framställas hos kommunala centralnämnden senast vid sammanträde som hålls den tionde dagen efter utgången av i 2 mom. avsedd tid.

Yrkande på uteslutning av person ur vallängd enligt 12 § 4 mom. får skriftligen framställas hos kommunala centralnämnden senast tre dagar efter utgången av i 2 mom. avsedd tid. Framställs yrkande skall kommunal centralnämnds ordförande underrätta den vars uteslutning påyrkats medelst tillkännagivande som följande dag skall inlämnas till posten för befordran eller eljest på i 13 § föreskrivet sätt. I tillkännagivandet skall ordföranden även anmoda vederbörande att inom fyra dagar

av i 9 § avsedda röstkort samt valhandlingar för förtidsröstningen betalas dock i sin helhet av landskapet.

Landskapsstyrelsen anskaffar och bekostar de tillbehör för försegling som centralnämnd och valnämnd behöver.

Centralnämnd, valnämnd, valbestyrelse och valförrättare har rätt att skicka tjänsteförsändelser.

86 §

Medlem av centralnämnd, valnämnd och valbestyrelse samt annan person som enligt denna lag utövar myndighetsverksamhet handhar sina uppgifter enligt denna lag under tjänstemannaansvar.

87 §

Infaller bestämd dag enligt denna lag på helgdag eller helgfri lördag gäller följande vardag som utsatt dag. Vad här sägs gäller inte utsatt dag för valförrättning samt dag för inledande och avslutande av förtidsröstning.

Denna lag tillämpas första gången vid det ordinarie landstingsval och de ordinarie kommunalval som förrättas år 1987.

Valbestyrelse som avses i 6 § 1 mom. utses första gången snarast efter denna lags ikraftträdande.

Kommunal centralnämnd och valnämnd enligt bestämmelserna i denna lag tillsätts första gången för det landstingsval och de kommunalval som förrättas efter de ordinarie valen år 1987.

Tidigare gällande bestämmelser, rörande möjligheten att avge röst till förmån för annan än person som uppställts som kandidat i valet, i 45 §, 36 § 2 mom., 60 § 2 mom. samt 66 § tillämpas vid det ordinarie landstingsval och de ordinarie kommunalval som förrättas år 1987.

Av verkställigheten av denna lag förutsatta åtgärder får vidtas före lagens ikraftträdande.

Mariehamn den 12 mars 1987

L a n t r å d

Folke Woivalin

Lagberedningssekreterare

Michael Patrickson

inkomma med skriftlig förklaring med anledning av yrkandet, vid äventyr att ärendet avgörs oaktat förklaring inte avges.

Yrkande på rättelse i vallängd handläggs och avgörs vid kommunala centralnämndens sammanträde som hålls den tionde dagen efter utgången av den i 2 mom. nämnda tiden med början klockan 19. Därefter förfars i ärendet såsom i 14 § är stadgat. Den kommunala centralnämndens beslut i ärendet är slutligt, dock så att om yrkande på rättelse förkastats eller inte upptas till prövning eller avser persons uteslutning ur vallängden, beslutet utan dröjsmål skall underställas landskapsstyrelsens prövning. I fråga om landskapsstyrelsens beslut gäller vad i 15 och 16 §§ är bestämt.

80 §

Anhållan om offentliggörande av kandidatlista för valmansförening och anmälan om bildande av valförbund skall inlämnas senast den 51 dagen före valförrättningen. Anmälan om ändring av valmansförenings kandidatlista eller av anmälan om bildande av valförbund skall göras senast den 40 dagen klockan 16 före valförrättningen.

81 §

Centralnämnden för landstingsval skall vid nyval sammanträda senast den 60 dagen före valförrättningen för behandling av i 32 § nämnda ärenden. Därefter sammanträder nämnden den 47 dagen före valförrättningen för behandling av i 33 och 35 §§ nämnda ärenden, den 39 dagen före valförrättningen för behandling av i 34 och 35a §§ nämnda ärenden, den 37 dagen före valförrättningen för behandling av i 35b § nämnda ärenden och dessutom vid behov även andra dagar.

82 §

Förtidsröstning vid nyval sker med iakttagande i tillämpliga delar av bestämmelserna i 7 kap.

83 §

Kostnaderna för valförrättarna och centralnämnden för landstingsvalet erläggs ur landskapets medel.

De kommunala centralnämndernas, valnämndernas och valbestyrelsernas arvoden och kostnader betalas av kommunen. Kommunen är dock berättigad att erhålla ersättning för hälften av kostnaderna för arvoden, dagtraktamenten och ersättning för resekostnader som erlagts till medlemmar och ersättare i valnämnd och valbestyrelse. Kostnaderna vid kommunalvalet för tryckning av valsedlar, tryckning